Hornindal kommune

Tematisk kommunedelplan

for

idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

2015 – 2018

Eigengodkjent av Hornindal komunestyre den 12.06.2014 – KS 039/14

Innhald

0 INNLEIING **4**

1 GENERELLE PLANKRAV - MÅL OG STRATEGI **5**
1.1 Bakgrunn og plankrav 5
1.2 Mål for statleg idrettspolitikk 5
1.2.1 Planprosessen 5
1.2.2 Minstekrav 6
1.2.3 Mål 6
1.2.4 Behovsanalyse 6
1.5 Fylkeskommune/ stat sine overordna mål 6
1.5.1 Fylkeskommunen sitt overordna mål 6
1.6 Føremål med den kommunale planen 6

2 DEFINISJONAR / KLARGJERING **7**
2.1 Omgrep 7
2.1.1 Idrett 7
2.1.2 Fysisk aktivitet 7
2.1.3 Friluftsliv 7
2.2 Idrettsanlegg 8
2.2.1 Nærmiljøanlegg (berre utandørsanlegg) 8
2.2.2 Mindre kostnadskrevjande nærmiljøanlegg (utgått) 8
2.2.3 Ordinære anlegg 8
2.2.4 Nasjonale anlegg 8
2.3 Friluftslivområde, friområde og friluftslivanlegg 8
2.3.1 Friluftsområde 8
2.3.2 Friområde 9
2.3.3 Friluftslivanlegg i fjellet 9
2.3.4 Andre friluftslivsanlegg 9

3 MÅLSETJING FOR HORNINDAL KOMMUNE **9**
3.1 Overordna mål 9
3.1.1 Mål for idrettsarbeidet. 9
3.1.2 Mål for fysisk aktivitet/ friluftsliv 10
3.1.3 Mål for ubygging og tilrettelegging av anlegg og område 10

4 RESULTATVURDERING - PLANEN FRÅ FØREGÅANDE PERIODE – OG SITUASJONEN I DAG. **11**
4.1 Planen som styringsreiskap 11

5 SPELEMIDLAR - SØKNADSGRUPPER OG TILSKOTS-ORDNINGAR **12**
5.1 Ordinære anlegg 12
5.1.1 Fastsette søknadssummar for ein del typar ordinære idrettsanlegg 12
5.2 Nærmiljøanlegg 13
5.4 Mindre kostnadskrevjande nærmiljøanlegg 13
5.5 Friluftsanlegg i fjellet 13
5.6 Lokale og regionale kulturbygg (ikkje spelemidlar) 13
5.7 Andre tilskot (ikkje spelemidlar) 13

6 UTVIKLINGSTREKK - FYSISK AKTIVITET OG FOLKEHELSE I HORNINDAL KOMMUNE....14
6.1 Statistikk og fakta om fysisk aktivitet og folkehelse i Noreg 14
6.2 Fysisk aktivitet i Hornindal kommune....14
6.3 Fysisk aktivitet blant funksjonshemma, eldre og andre med nedsett funksjonsevne. 15
6.4 Frivillig innsats....15

7. STATUS - over dei viktigaste idrettsanlegga i kommunen. (For komplett liste over idrettsanlegg i kommunen vert det vist til idrettsanleggsregisteret – vedlegg 11.5) 16
7.1 Idrettsanlegg, skytebaner, o-kart og friluftsområde 16
7.6 Interkommunale idrettsanlegg....19
7.7 Kulturbygg 19

8 INNSPEL TIL PLANARBEIDET. 20
8.1 Trong for anlegg og område....20
8.2 Kriteria for utbygging. 20
8.3 Nye idrettsanlegg. 21
8.4 Nærmiljøanlegg. 21
8.5 Anlegg og område for friluftsliv. 21

9 AREALSIKRING....22

10 DRIFT OG VEDLIKEHALD 22
10.1 Kommunale anlegg og driftstilskot....23
10.2 Private anlegg....23
10.3 Estetikk og miljø 23
10.3.1 Kulturminne 23

11. VEDLEGG....24
11.1 HANDLINGSPLAN – ORDINÆRE ANLEGG 2015 - 2018....24
11.2 HANDLINGSPLAN – NÆRMILJØANLEGG 2015 - 2018 24
11.3 HANDLINGSPLAN – FRILUFTSLIVTILTAK 2015 - 2018 24
11.4 LISTE – UPRIORITERTE ANLEGG....24
11.5 ANLEGGSREGISTER – HORNINDAL KOMMUNE 24

Foto framside:

- *Hornindal Rundt*
- *Sunnmørsposten*
- *Margunn Haugen*
- *Bengt Flaten*

0 INNLEIING

Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Hornindal kommune vart sist revidert i 2008, og i perioden 2008 – 2012 har kommunestyret årleg vedteke rullert handlingsprogram. I KS-003/13 vedtok kommunestyret å vidareføre planen også for 2013, og handlingsplanen for 2013 vart vedteken i same møte. Handlingsplan for 2014 vart vedteken i KS 094/13.

Tematisk kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv skal vere styringsverkty for satsinga på desse områda i kommunen, og vere ei rettesnor for planmessig og samordna anleggsutbygging av kommunale og private anlegg. Planen gjev også viktige innspel ved revisjon av arealdelen til kommuneplanen, og i arbeidet med økonomiplanen. I tillegg er vedteken handlingsdel kommunen si prioritering av søknadar om spelemidlar - til gjennomføring av tiltak.

Der er også lagt vekt på at planen skal vere informativ, og kunne danne grunnlag for eit godt samarbeid mellom innbyggjarar, organisasjonar og kommunen.

Kommunestyret har det overordna ansvaret for å leie planarbeidet, mens rådmannen har det administrative og praktiske arbeidet med å føre planen ”i pennen”.

Plangruppa har vore samansett slik:

- Kommunal sjef for oppvekst- og kultur
- Representant for Hornindal idrettslag
- Folkehelsekoordinator
- Plan- og bygningssjef

Revidert plan byggjer i hovudsak på tidlegare plan, vedteken Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2014-2017, og på Kulturdepartementet sin rettleiar V-0798B. I tillegg er det teke omsyn til innspel etter varsel om oppstart av planarbeidet, og anleggslista er ajourført med endringar som har skjedd på anleggssektoren sidan siste hovudrevisjon av planen.

Prioriteringane i handlingsplanen er gjort ut frå målsetjinga om at prioriterte tiltak også må kunne gjennomførast i praksis. Vidare er det lagt vekt på å prioritere anlegg som vil generere auka aktivitet i etablerte anlegg, og som vil resultere i betre logistikk og enklare drift og vedlikehald av anlegga. Det er òg teke omsyn til etablerte samarbeidsavtaler mellom kommunen og idrettslaget, og at det no er meir vanleg å betale for ”dugnadsarbeid”,

Det er ein samanheng mellom fråvær av fysisk aktivitet og trongen for helsetenester i samfunnet, og nasjonale helsestyresmakter rår til at born og unge bør vere fysisk aktive i minst 60 minutt kvar dag, mens vaksne bør ha minst 30 minutt fysisk aktivitet dagleg, eller minimum 3 ½ time kvar veke. Med bakgrunn i dette meiner nemnda at folkehelse må ha eit særleg fokus, og at det må satsast meir på uorganisert aktivitet. Det er ei målsetjing å få alle menneske til å vere fysisk aktive, og nemnda meiner det er særleg viktig å leggje til rette for trygge og gode gang- og sykkelvegar, slik at flest mogeleg kan gå eller sykle til arbeid, skule og fritidsaktivitetar.

1 GENERELLE PLANKRAV - MÅL OG STRATEGI

1.1 Bakgrunn og plankrav

I samsvar med Kulturdepartementet sine krav skal kommunen utarbeide samla plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv som grunnlag for tildeling av spelemidlar. Planen skal m.a. innehalde prioritert handlingsprogram for kommande fireårsperiode, samt ein langsiktig (uprioritert del). Tematisk kommunedelplan skal ta føre seg utbygging av nye og rehabilitering av eksisterande idretts-, friluftslivs- og nærmiljøanlegg i kommunen. Det kan søkjast om spelemidlar til prioriterte anlegg – for gjennomføring dei einskilde år i handlingsprogrammet.

Hornindalsrokken mot sørvest, Hornindal

1.2 Mål for statleg idrettspolitikk

”Staten har som mål å bidra til utbygging og rehabilitering av idrettsanlegg, slik at flest mulig kan drive idrett og fysisk aktivitet. Ved tilskudd av spillemidlene prioriteres derfor anlegg og områder med mange brukere, og som gir befolkningen mulighet til å drive både egenorganisert aktivitet og aktivitet i regi av den organiserte idretten. Barn (6-12 år) og ungdom (13-19) år er viktige målgrupper. Ved planlegging og utforming av anlegg skal det både tas hensyn til barns mulighet til å drive fysisk aktivitet i lokalmiljøet, og ungdommens behov for utfordringer og variasjon. For anlegg som skal brukes til konkurranser må det tas hensyn til den enkelte idretts krav til utforming.”

1.2.1 Planprosessen

Planprosessen skal følgje reglane i plan- og bygningslova, med vekt på følgjande :

- Politisk medverknad
- Tverretatleg administrativ medverknad (Med fokus på folkehelsa er folkehelsekoordinator og folkehelserådet gjennom partnarskapsavtalen med fylkeskommunen ein viktig medspelar)
- Samarbeid med statlege, fylkeskommunale og andre offentlege styresmakter
- Samarbeid med private organisasjonar og grupper med spesiell interesse i planarbeidet (omfattar m.a. samarbeid med idretten gjennom Hornindal idrettslag, Markane idrettslag, Hornindal og Markane skyttarlag m.fl.).

I departementet sin rettleiar er desse planfasane skildra:

1. Avklare verksemdsområdet for planen.
2. Oversyn over tilbod som eksisterer, og registrere behov.
3. Evaluere/ vurdere og prioritere.
4. Utarbeide handlingsprogram for 4-årsperioden.

1.2.2 Minstekrav

Kultur- og kyrkjedepartementet har følgjande minstekrav til innhaldet i planen:

- Målsetjing for kommunen si satsing på idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv
- Målsetjing for anleggsutbygging og arealsikring for idrett og friluftsliv.
- Resultatvurdering av førre plan, med statusoversyn.
- Analyse av lang- og kortsiktige behov for både anlegg og aktivitet.
- Det skal gjerast greie for samanhangen med andre planar i kommunen.
- Prioritert handlingsprogram for utbygging av idretts- og friluftsanlegg.
- Økonomiplan knytt til drift og vedlikehald av dei anlegga vi har og dei som er planlagde.
- Uprioritert liste over langsiktige behov for anlegg.
- Relevante kart som syner lokalisering av eksisterande og planlagde anlegg, område for friluftsliv og arealbehov for planlagde anlegg og friluftslivsområde.

1.2.3 Mål

Målet er at kommunale og fylkeskommunale ”idrettsplanar” skal vere gode styringsverkty for anleggsutbygginga, og at vi gjennom planprosessen får ei reell vurdering av kva idrettsanlegg/ friluftsanlegg vi har trong for i Hornindal. Eit av kulturdepartementet sine krav er at planen – i tillegg til å vere ein *anleggsplan*, også skal gje føringar for kommunen sitt engasjement i arbeidet for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Hornindal kommune ser det som særs viktig om å framheve denne målsetjinga både i ”idrettsplanen” – og i andre planar som har innverknad på menneska sitt fysiske miljø. Først når tilrettelegging for fysisk aktivitet blir ein naturleg del av all areal- og samfunnsplanlegging vil resultata bli synleg i form av mindre sjukefråvær, betre trivsel og helse, m.m.

1.2.4 Behovsanalyse

Behovsanalyse er eit viktig grunnlag når anleggsutbygginga skal prioriterast, og spørsmål/ innspel frå innbyggjarane er ein del av denne behovsanalysen. I dei høve det er trong for kommunal (økonomisk) medverknad må prioriteringslista også vere nær knytt til Hornindal kommune sin økonomiplan og budsjett.

1.5 Fylkeskommune/ stat sine overordna mål

1.5.1 Fylkeskommunen sitt overordna mål

Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014 – 2017 har ein visjon for planperioden om ***”Fysisk aktivitet for alle.”*** Vidare står det at: *”Betre helse gjennom heile livet gjer at den enkelte kan bidra meir i samfunnet og treng mindre hjelp når det først trengs. Vi tåler sjukdom og helseutfordringar betre, og vi vert raskare friske etter sjukdom.”*

1.6 Føremål med den kommunale planen

- Politisk styringsreiskap for å leggje til rette for idrett og fysisk aktivitet.
- Medverke til at samfunnsutviklinga i kommunen er forankra i – og har fokus på folkehelse.
- Målstyrt utbygging av anlegg.

Badestranda ved Gro-bygget/Smia

- Sikre naudsynt areal for nærmiljøanlegg, idrettsaktivitetar og friluftsliv.
- Følgje opp konsekvensar for areal og anlegg ut frå rikspolitiske retningsliner (RPR) for born og unge.
- Leggje til rette for at alle kan ta del i fysisk aktivitet/ idrett ved å etablere uformelle møteplassar / sosiale arenaer for ungdom i tilknyting til idrettsanlegg/ nærmiljøanlegg.
- Etablere nærmiljøanlegg i tilknyting til skular/ bustadfelt. Leggje til rette for god drift og vedlikehald av anlegg og område for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.
- Betre kunnskapen om fysisk aktivitet/ aktivitetsnivå og behov for anlegg og område.

Foto: Margunn Haugen

2 DEFINISJONAR / KLARGJERING

2.1 Omgrep

Kulturdepartementet sin rettleiar *Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet V-0798* (nov. 2000) definerer følgjande omgrep slik:

2.1.1 Idrett

Med idrett forstår ein aktivitet i form av trening eller konkurranse i den organiserte idretten.

2.1.2 Fysisk aktivitet

Med fysisk aktivitet forstår ein eigenorganiserte trenings- og mosjonsaktivitetar, medrekna friluftsliv og leikeprega aktivitetar.

2.1.3 Friluftsliv

Miljøverndepartementet definerer friluftsliv som opphald og fysisk aktivitet i friluft, i fritida, med sikte på miljøendring og naturopplevingar. Kultur- og kyrkjedepartementet har valt å la friluftsliv inngå i omgrepet *fysisk aktivitet.*

I nemnde St. meld. Nr 39, står denne innleiinga om friluftsliv:
Gjeldande friluftslivspolitikk legg til grunn at friluftsliv er opphald og fysisk aktivitet i friluft i fritida med sikte på miljøforandring og naturoppleving. Målsetjinga er å fremje det enkle friluftslivet – for alle, i dagleglivet og i harmoni med naturen. Friluftslivspolitikken legg hovudvekta på ein kjerne av ikkje konkurranseprega, ikkje motoriserte fritidsaktivitetar som går føre seg på allment tilgjengelege, naturprega område.

2.2 Idrettsanlegg

I spelemiddelfordelinga opererer departementet med følgjande klassifisering av idrettsanlegg:

- Nærmiljøanlegg
- Ordinære anlegg
- Nasjonale anlegg

Hornindal skule- og idrettsområde
Foto: Hornindal kommune

2.2.1 Nærmiljøanlegg (berre utandørsanlegg)

Anlegg eller område tilrettelagt for Eigenorganisert fysisk aktivitet, hovudsakleg plassert i tilknyting til skule- og idrettsanlegg, og i bu- og/ eller opphaldsområde. Anlegga skal vere opne etter skuletid, og vere fritt ålment tilgjengelege for eigenorganisert fysisk aktivitet. Nærmiljøanlegg skal ikkje utformast for å dekke trongen for anlegg til organisert idrettsleg aktivitet eller ordinær konkurranseidrett, likevel er det krav om idrettsfunksjonell førehandsgodkjenning før byggjearbeidet vert sett i gong.

2.2.2 Mindre kostnadskrevjande nærmiljøanlegg (utgått)

Ordninga med mindre kostnadskrevjande anlegg opphøyrde i 2012, og det vert opp til fylkeskommunen å avgjere i kor utstrekning nærmiljøanlegg skal tildelast spelemidlar.

2.2.3 Ordinære anlegg

Anlegg som har rett til stønad, og som er nært knytt til konkurranse- og treningsverksemd for den organiserte idretten. Det kan søkjast om spelemidlar både til bygging og rehabilitering av anlegg, men ikkje til drift, kjøp av grunn eller til dekking av gjeld. Tekniske krav til mål og utforming av anlegga tek utgangspunkt i konkurransereglane til det einskilde særforbund. Helsesportsanlegg, rehabilitering og ombygging av eldre anlegg - for å gjere desse tilgjengelege for funksjonshemma, er innlemma i ordinære anlegg. Dersom ikkje anna er bestemt gjeld ålmenne vilkår for tildeling av spelemidlar også for friluftslivsanlegg i fjellet.

2.2.4 Nasjonale anlegg

Idrettsanlegg som stettar tekniske og funksjonelle standardkrav for avvikling av relevante nasjonale meisterskap og konkurransar.

2.3 Friluftslivområde, friområde og friluftslivanlegg

Omgrepet *frilufts- og friområde* blir ofte nytta som fellesomgrep på store grøne område som er tilgjenglege for alle.

2.3.1 Friluftsområde

Friluftsområde er oftast store uregulerte område som i hovudsak er i privat eige, og som vert omfatta av allemannsretten. Det er ikkje krav om parkmessig opparbeiding, berre tilrettelegging for bruk. Områda vert nytta til turliv, jakt, fiske, fysisk aktivitet og trening.

Foto: Sunnmørsposten

Både i kommuneplanen sin arealdel og i reguleringsplanar er friluftsområda oftast vist som landbruks-, natur- og friluftsområde (NLF-område).

2.3.2 Friområde

Avgrensa område der det er spesielt tilrettelagt og opparbeidd for at ålmenta uhindra kan få rekreasjon og opphald. Områda er vanlegvis erverva, opparbeidde og vedlikehaldne av kommunen, og kan vere parkanlegg, turvegar, lysløyper, leikeplassar, nærmiljøanlegg og badeplassar. Inngrepsfrie naturområde i nærmiljøet, t.d. kollar, sletter og bakkar, kan også bli definerte som friområde. I regulerte område er friområde eigen kategori.

2.3.3 Friluftslivanlegg i fjellet

Tilskot til anlegg for friluftsliv i fjellet, kan gjevast til foreiningar som er tilslutta Den Norske Turistforeining (DNT), samt foreiningar med tilsvarande føremål som DNT. For samanslutningar som ikkje er tilslutta DNT, skal vedtektene godkjennast på førehand av departementet. Det kan søkjast om spelemidlar til anlegg for friluftsliv i fjellet sjølv om anlegget ikkje inngår i vedteken plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Foto: Hornindal Rundt

2.3.4 Andre friluftslivsanlegg

Anlegg som legg til rette for friluftsliv. Døme kan vere turvegar, brygger, bruer, kart, baderampar, toalett, søppelkassar og parkeringsplassar.

3 MÅLSETJING FOR HORNINDAL KOMMUNE

3.1 Overordna mål

Kommunen skal arbeide for å leggje tilhøva til rette for at alle kan få høve til å drive organisert eller uorganisert leik, idrett og friluftsliv etter ynske, behov og evner i rimeleg nærleik av der dei bur.

3.1.1 Mål for idrettsarbeidet.

- Kommunen vil gjennom rådgjeving, planlegging og økonomisk medverknad arbeide for å betre råmevilkåra til idrettslaga. Det kan skje ved å hjelpe lag og foreiningar med å realisere idrettsanlegg slik at dei stettar reelle behov i lokalsamfunnet

- Kommunen vil i størst mogeleg grad yte tilskot til drift, instruktør- og leiaropplæring i idrettslag og andre organisasjonar som har idrett på programmet. Tilskot til aktivitetar som kan vere eit tilbod til flest mogleg, bør ha høg prioritet.
- Det skal arbeidast for å betre utnyttinga av anlegg som ikkje tilfredsstiller krava til universell utforming (vurdert ut frå endra føresetnader med omsyn til målgruppe, fleirbruk, driftsøkonomi m.m.). I tilknyting til dette kan rehabilitering av anlegg vere eit mål.
- Medverke til auka forståing for fysisk aktivitet som eit viktig verkemiddel for betre helse og auka trivsel.
- Vere med og utvikle universelt tilpassa, inkluderande og trygge miljø med varierande aktivitetstilbod.
- Hornindal kommune skal arbeide for å leggje til rette for idretten slik at reiselivet kan tilby idrettsaktivitetar som ein del av tilbodet.

3.1.2 Mål for fysisk aktivitet/ friluftsliv

- Anlegg for friluftsliv skal vere enkle med god terrengtilpassing (utan store fysiske inngrep), og i størst mogeleg grad vere universelt tilpassa. Kommunen si viktigaste oppgåve er å sikre brukarane god tilkomst til attraktive område gjennom:
    - Arealplanarbeid
    - Ved bruksavtalar eller innløysing av område av særleg stor verdi for ålmenta
    - Ved å opparbeide parkeringsareal og merke og skilte vegar/ stiar.

Foto: Sunnmørsposten

- Sti- og løypenettet i utmarka skal gjerast lett tilgjengeleg for folk flest gjennom informasjonstiltak, merking og opprusting.
- Tilrettelegginga skal ta utgangspunkt i naturlege tilhøve og tilpassast aktivitetsnivået. Reiselivet må også kunne tilby dette, evt også ta del i kostnadene med tilrettelegging og vedlikehald.
- Leggje til rette for fysisk aktivitet i barnehage, skule og på arbeidsplass.
- Få til samspel mellom offentlege, private og frivillige verksemder om utvikling og innsats for fremjing av fysisk aktivitet.
- I samarbeid med lag og organisasjonar, planleggje og setje i verk tiltak for å auke folk si oppleving av natur- og friluftsliv.
- Arbeide for å ta vare på verdfulle kulturlandskap og naturområde i kommunen, slik at dei kan nyttast til friluftsaktivitetar også i framtida.
- Bruke friluftsliv aktivt for å betre helse og trivsel, og for å auke identitetskjensla hjå innbyggarane.

3.1.3 Mål for ubygging og tilrettelegging av anlegg og område

- Områda/ anlegga skal vere lett tilgjengelege, og i størst mogeleg grad vere tilrettelagt for alle brukargrupper (universell utforming)
- Det skal setjast krav til estetisk og miljømessig utforming av anlegg, både ordinære idrettsanlegg og friluftslivsanlegg.

- For å få høg utnytting, og for å skape arenaer for gode miljø, skal det leggjast vekt på *sambruk :*
    - mellom ulike brukargrupper
    - mellom fleire idrettsaktivitetar
    - mellom idrett, friluftsliv og andre aktivitetar
- Ansvar for utbygging, drift og vedlikehald skal vere klart definert.
- Leggje til rette for uorganisert/ eigenorganisert aktivitet, spesielt med tanke på å gjere fleire aktive.

4 RESULTATVURDERING - PLANEN FRÅ FØREGÅANDE PERIODE – OG SITUASJONEN I DAG.

4.1 Planen som styringsreiskap

Postvegen i Skavikja

Overordna arealbruk i kommunen er fastlagt gjennom arealdelen til kommuneplanen, og inneheld dei viktigaste kontaktpunkta mot kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Framleis har dei politiske vedtaka i stor grad fokus på utbygging av idrettsanlegg, men med stadig sterkare vekt på folkehelse vil tilrettelegging for fysisk aktivitet også setje sitt preg på samfunnsplanlegginga.

Skal planen vere eit eigna styringsdokument må alle sider av planen takast med i vurderinga av vedlikehald og utbygging av idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og friområde, samt tilrettelegging for bruk av friluftsområde.

Handlingsdelen/ handlingsprogrammet har vore gjenstand for årleg rullering og vedtak i kommunestyret. Dette har resultert i at enkelte prosjekt har vorte flytta frå uprioritert liste til prioritert liste – og omvendt.

I perioden 2009 – 2013 har det vore søkt om – og tildelt spelemidlar til fleire store anlegg i Hornindal kommune:

Anlegg	Annleggstad	Anleggsnr.	Eigar	Sluttført	Tilsegn om tilskot eller tilskot utbetalt
Miniatyrskytebane	Ytrehorn	1444002001	Hornindal kommune/ Hornindal og Markane skyttarlag	x	x
Varmestove	Hornindal Skisenter	1444000910	Hornindal Skisenter AS	x	x
Fleirbrukshall (Honndalshallen)	Hornindal skule	1444001603	Hornindal kommune	x	x
Kunstgrasbane	Hornindal stadion	1444000103	Hornindal kommune/ Hornindal IL	x	–
Rehabilitering av Hornindal idrettspark	Hornindal idrettspark	1444000202	Hornindal kommune/ Hornindal IL	x	–

Fleire store og kostnadskrevjande anlegg i Hornindal kommune har fått spelemidlar inneverande planperiode, og alle desse har resultert i vesentleg auka aktivitet.
For konkurranseanlegg som Hornindal kunstgrasbane, Hornindal idrettspark og miniatyrskytebana på Ytrehorn er auken i hovudsak knytt til barn - og ungdom under 20 år. Fleirbrukshallen ved Hornindal skule og varmestova ved Hornindal Skisenter er eksempel på anlegg som har fått nye aldersgrupper i aktivitet, i tillegg til "dei faste" konkurranseutøvarane. Eit liknande eksempel er Den Trondhjemske Postvei som fekk spelemidlar på 1990-talet. Denne vegen åleine medverkar til betra folkehelse kvar einaste dag, særleg blant dei "godt vaksne".

Førebels har vi ikkje fått tilsegn om tilskot til kunstgrasbana eller til rehabilitering av friidrettsdekket på Hornindal idrettspark, og begge desse blir difor tekne med over i ny planperiode (2014 – 2017).

Tilskotsordninga til mindre kostnadskrevjande nærmiljøanlegg har resultert i at nye brukargrupper har fått tilgang til aktivitet i sitt nærmiljø. Når denne ordninga no er opphøyrt, og alle nærmiljøanlegg med rett til spelemidlar skal takast inn i gruppa for "ordinære" nærmiljøanlegg, gjenstår det å sjå om dette vil resultere i fleire eller færre av denne type anlegg.

5 SPELEMIDLAR - SØKNADSGRUPPER OG TILSKOTS-ORDNINGAR

Reglar for søknad om tilskot m.m. går fram av Kulturdepartementet sine føresegner *V-0732 N – Om tilskot til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2013*. Føresegna inneheld nærare orientering om statlege krav, søknadsfristar, krav til søkjar, storleiken på tilskot m.m. Der ligg også reglar for kommunal og fylkeskommunal sakshandsaming, samt klagehandsaming. Alle søknader skal sendast inn elektronisk. Sjå nettsida www.idrettsanlegg.no, eller ta kontakt med kommunen.

5.1 Ordinære anlegg

Hovudregelen er at tilskot blir gjeve med 1/3 av godkjent kostnadsoverslag, med maksimalt tilskot på 1.000.000 kroner. Ut over dette gjeld særskilte tilskotsreglar for interkommunale idrettsanlegg, for anlegg ut frå geografisk plassering, og fleire anleggtypar for ulike særidrettar. Jf. V-0732 N *– om tilskot til anlegg for idrett og fysisk aktivitet 2013.*

Etter hovudregelen vil anlegg i Hornindal kommune få eit tillegg på 10% over ordinært tilskot til bygging av "små fleirbrukshallar og små symjehallar".

5.1.1 Fastsette søknadssummar for ein del typar ordinære idrettsanlegg

For ei rekkje ordinære idrettsanlegg er maksimalt tilskot > kr. 700.000, alt etter type anlegg. Grunnregelen er likevel at tilskotet ikkje skal utgjere meir enn 1/3 av godkjent kostnad. Jf. *V-0732 N.*

5.2 Nærmiljøanlegg

Til desse anlegga blir det gjeve tilskot på 50% av godkjende kostnader med maksimalt beløp på 600.000 kr. Nedre kostnadsråme er 50 000 kr. Eit større nærmiljøanlegg (same anleggsstad) kan delast i 3 anleggseiningar, slik at ein kan søkje om tilskot inntil 3 gongar innafor same anleggsstad.

5.4 Mindre kostnadskrevjande nærmiljøanlegg

Utgår (sjå punkt 2.2.2)

5.5 Friluftsanlegg i fjellet

Slike anlegg kan få 1/3 – ½ av godkjent kostnad, men også her med maksimalgrenser etter type anlegg.

5.6 Lokale og regionale kulturbygg (ikkje spelemidlar)

Tilskot til lokale og regionale kulturbygg vert forvalta av fylkeskommunen. *"Tilskota skal bidra til egna lokale, bygningar og utearenaer som gjev rom for ulik kulturell verksemd.*
Tilskot kan gjevast til kulturhus, fleirbrukslokale eller spesiallokale for kunst og kultur, som bibliotek, bygg for museum eller andre kulturverntiltak, scenekunstlokale, konsertsal eller formidlingslokale for biletkunst. Midlane kan nyttast til nybygg, ombygging og modernisering av kulturbygning, men ikkje til vedlikehald eller drift."

Fylkeskommunen kunngjere frist for søknader om tilskot til kulturbygg, og fastset retningsliner for ordninga. Søknader skal fremjast gjennom kommunen – med den frist kommunen fastset. Meir informasjon om denne ordninga er å finne på:
http://www.regjeringen.no/upload/KUD/Kulturvernavdelingen/Kulturbygg/Retningsliner_for_forvalting_av_desentralisert_ordning_for_tilskot_til_kulturbygg-nynorsk.pdf

5.7 Andre tilskot (ikkje spelemidlar)

Tiltak som fremjar fysisk fostring, men som ikkje fell inn under reglane for spelemidlar kan likevel få statlege tilskotsmidlar. Eksempel på dette er følgjande tilskot frå Miljøverndepartementet :

- Tilskot til naturforvaltningstiltak
- Tilskot til friluftsliv
- Tilskot til kulturminnetiltak
- Tilskot til Den naturlege skulesekken (Kap. 1400 post 62)
- Tilskot til nasjonale og internasjonale miljøtiltak (Kap. 1400 post 76)
- Tilskot til ymse organisasjonar og stiftelsar m.m (Kap. 1420 post 77)

Også midlar til tiltak i kulturlandskapet (SMIL-midlar), for eksempel tilskot til rydding av stiar vil kome friluftslivet til gode. Midlane vert fordelt av kommunen.

6 UTVIKLINGSTREKK - FYSISK AKTIVITET OG FOLKEHELSE I HORNINDAL KOMMUNE

Sjølv om fødselstala også går nedover i Hornindal kommune har folketalet vore relativt stabilt over fleire år. Dette skuldast positiv flyttebalanse, dvs. at det flyttar fleire til kommunen enn frå kommunen. Eksempel på dette er året 2012, der folketalet auka frå 1220 – til 1238 ved utgangen av året. Av dette utgjer fødselsoverskot 4 personar, innanlands flytting 5 personar, og innvandringsoverskot (frå utlandet) 9 personar.

6.1 Statistikk og fakta om fysisk aktivitet og folkehelse i Noreg

Fysisk aktivitet er ei viktig kjelde til trivsel og god helse. I tillegg er det viktig for veksten og den motoriske utviklinga til borna. Ut over dette er leik med andre born viktig for den sosiale og emosjonelle utviklinga. For vaksne og eldre kan fysisk aktivitet vere ei kjelde til avkopling, sosialt samvær, meistringskjensle, førebyggje plager, og ikkje minst gleda over å vere i god fysisk form.

Foto: Hornindal kommune

Same kva organiseringsform som vert nytta, er hovudmotivet for å trene - å kome i betre fysisk form. Dette gjeld både kvinner og menn. Folk som trenar i idrettslag legg meir vekt på sosialt samvere enn dei som trenar på treningssenter. Yting og prestasjon er viktige for dei som trenar i idrettslag.

Talet på born og unge som trenar i idrettslag minkar. Det er fleire gutar enn jenter som trenar eller konkurrerer i idrettslag, men tendensen er minkande for begge kjønn. Vaksne som driv fysikk aktivitet/ trening gjer det no meir på eiga hand eller i treningssenter - framfor i idrettslag.

Laga kan og søkje om førebyggande midlar til fysisk aktivitet gjennom Vardar for folkehelse.

6.2 Fysisk aktivitet i Hornindal kommune

Medlemstalet i idrettslag, skyttarlag o.a. lag og organisasjonar som fremjar fysisk aktivitet er eit bilete på aktivitetsnivået i kommunen. Sjølv om medlemstalet går litt opp og ned er organisert idrett ein garantist for fysisk aktivitet blant sine medlemar. I Hornindal er denne aktiviteten størst innafor fotball, friidrett, volleyball, skiskyting, langrenn, alpint, hopp og orientering. Saman med trim (fjellturar, turar i skog og mark m.m.), sykling, skyting, dans, akrobatikk, m.fl. er dette aktivitetar som er svært viktige for folkehelsa og det sosiale liv i kommunen. Like viktige er dei uorganiserte aktivitetane som gåturar, sykkelturar m.m.

Mange friluftsinteresserte er organisert gjennom Indre Nordfjord turlag (INT), ein organisasjon som arbeider for at medlemar og andre turinteresserte skal få mange og gode turopplevingar.

Organisasjonen er såleis ein viktig bidragsytar i folkehelsearbeidet i kommunen. Turlaget si heimside: www.turlaget.no

Gruppa 55+ aukar også i Hornindal kommune, og fysisk aktivitet er god investering i førebyggjande helsearbeid også for denne gruppa. Det er difor viktig å leggje til rette for aktivitet knytt til nærmiljøet, arbeidsplassen, o.a. møteplassar for fysiske aktivitetar. Honndalshallen har opna for at alle aldersgrupper får tilbod om ulike fysiske aktivitetar, og saman med treningssenteret i Lødemel, dansekveldar i ungdomshuset Skogstjerna (Stryn kommune), organisert stavgang til ulike turmål, m.m. har dei aller fleste ”godt vaksne” tilbod om fysisk aktivitet i ei eller anna form. Viktigaste tiltaket for 55+ er likevel tilrettelegging for fysisk aktivitet innafor ordinær arbeidstid.

6.3 Fysisk aktivitet blant funksjonshemma, eldre og andre med nedsett funksjonsevne.

Med krav om universell utforming av bygningar og anlegg som er tilgjengeleg for ålmenta vil desse gruppene lettare kunne bruke idrettsanlegg o.a. anlegg som fremjar fysisk fostring. Eksempel på dette er Honndalshallen, den nye miniatyrskytebana på Ytrehorn, varmestova v/ Hornindal skisenter og fiskeplassen ved Hornindal skule.

6.4 Frivillig innsats

Det frivillige arbeidet er viktigaste innsatsfaktoren i idretts- og organisasjonslivet i kommunen, og mange brukar svært mykje av fritida si i slikt arbeid. Desse personane ser verdien av å leggje til rette for andre, gjennom å oppretthalde/ betre tilbodet for utøvarane, og skape arenaer for trygge sosiale nettverk.

Frivillig innsats er heilt avgjerande for å skape og oppretthalde aktivitetsnivået, og for å halde på ”eldsjelene” er det viktig at dei ytre råmene vert lagt til rette på best mogeleg måte. Dette kan m.a. skje ved å etablere gode trenings- og konkurransetilhøve for alle, og leggje til rette for effektivt og godt vedlikehald av anlegga. Vidare er det viktig å leggje ambisjonane på eit nivå som er mogeleg å handtere/ gjennomføre ut frå rådande føresetnader.
Dette inneber m.a. at drifta av anlegga ikkje må leggje beslag på så store menneskelege ressursar – at det går ut over aktiviteten (idretten/ friluftslivet). I så fall har ein bomma på målet, både i høve til idretten og folkehelsa.

M.o.t. utdanning kan kommunen gje støtte til kompetanseheving gjennom kulturmidlane. Dette kjem i tillegg til opplæringa som skjer i eigne lag, men kommunale midlar kan gjere det økonomisk enklare å gjennomføre kurs, samtidig som det kan vere med å auke interessa for å ta trenarkurs m.m.

Dugnadsarbeidet dannar berebjelken både under anleggsutbygginga og i driftsfasen, og aktiviteten i idrettslag o.a. lag og organisasjonar vil også i framtida vere avhengig av frivillig innsats og engasjerte bygdefolk. Likevel tyder mykje på at mange lag og organisasjonar slit med å få leiarar, og spørsmålet er om tida er mogen for å vurdere deltidstilsette leiarar, for eksempel i idrettslaga. Men eit lag kan ikkje berre drivast av leiaren, og alle vert difor oppmoda om å delta i dette arbeidet, slik at ansvar og oppgåver kan delast på fleire.

7. STATUS - over dei viktigaste idrettsanlegga i kommunen. (For komplett liste over idrettsanlegg i kommunen vert det vist til idrettsanleggsregisteret – vedlegg 11.5)

7.1 Idrettsanlegg, skytebaner, o-kart og friluftsområde

- **Hornindal stadion (gamlebana).**
  Eigar: Hornindal idrettslag.
  Grasbane 105x60, bygt 1969-72.
  Ombygt til kunstgrasbane i 2012.

- **Hornindal Idrettspark.**
  Eigar: Hornindal Idrettslag.
  Grasbane 100x65 m. Treningsfelt kunststoff 35x81 m. Kunststoff 6x400 m rundbane, 6x100m sprintbane, 110 m hekk. Sektorar for hopp, kast og hinderbane. Badminton-, handball-, og tennisbane på kunststoffdekket.
  Byggjeår 1984-1988. Rehabilitert friidrettsdekket 2012/ 2013.

- **Honndalshallen**
  Eigar: Hornindal kommune.
  Fleirbrukshall i kombinasjon med klasserom for ungdomstrinnet, arbeidsplassar for lærarane, danserom og kafeteria.
  Aktivitetar: Fotball, basketball, innebandy, volleyball, friidrett, basisball, m.m.
  Byggjeår 2011 – 2012.
  Den gamle gymnastikksalen ved Hornindal skule vart riven i 2011 for å gje plass til fleirbrukshallen.

- **Hornindal skisenter**
  (Har fått spelemidlar til lysløype i 2004, lager, verkstad i .. og varmestove i 2013)
    - 3 km Lysløype.
    - Skitrekk T-krok. 1487m langt med to preparerte nedfarta à 1600m.
    - Store områder for off-pist. Tautrekk 450 m med to nedfartar.
    - Skiskyttar arena med 10 stk. blinkar.
    - Hoppbakkar 4 stk. 5 m, 10 m, 15 m og 30 m.
    - Turløyper rundt setredalen og fineversløype opp til Høgenibba.
    - Varmestove (2012).

- **Strandvolleyballbane.**
  På Grodås har volleyballgruppa bygt opp ei strandvolleyballbane på privat grunn. Nytta også som nærmiljøanlegg.

- **Sindre skytebane**
    - Skytebane for Hornindal og Markane skyttarlag.
    - Etablert i 1910, med hovudombygging i 1974, og seinare endringar i 1995 og 2002.
    - I dag elektroniske skiver på 100 m (6 stk.) og på 200 m (10 stk.)

- **Innandør miniatyrskytebane på Ytrehorn**
    - Skytebane i kommunalt bygg

- **O-kartet "Hornindal Sør".**
  Eigar: Hornindal idrettslag.
  Kart på Ca. 6 km2 i området frå Kirkhorn til Taraldset.
  Målestokk 1:15.000. Utarbeidd 1975. Justert 1990.

- **O-kartet "Maurset".**
  Eigar: Markane idrettslag.
  Ca. 8 km2. Målestokk 1:15.000.
  Utarbeidd 1985-87.

- **Hornindal skule - ”Det opne rom”.**
  - 3 km lang trimløype i tilknyting til skule og idrettsanlegg.
  - Ballbinge, bygt som nærmiljøanlegg i 2001/2002 i tilknyting utearealet på skulen

- **Friluftsområde.**
  Naturen i Hornindal innbyr til variert og aktivt friluftsliv. Her fins gode tilhøve for fjellturar, klatring, båtturar, sykkelturar, skiturar, jakt- og fisketurar m.m. Likevel har vi utfordringar med å leggje til rette for auka bruk og aktivitet. Frå nasjonalt hald er det sett på som ei kommunal oppgåve å få folk aktive, og i arealdelen til kommuneplanen er mesteparten av areala i kommunen lagt ut til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område). Innafor desse er følgjande område peika på som lokalt og regionalt viktige :

D1	Friluftsdområdet ved Skjærneset
D2	Hamnen
D3	Lønnsøyane
D4	Sårbart område i Grendadalen
D5	Sårbart område ved Hornindalssetra
D6	Terdalen og Knutsdalen
D7	Hornindalsvatnet

  Ut over desse er Vikasetra, Kyrkjhornsdalen, Middagsfjellet, Ytrehornsnakken, m.fl. område som blir mykje brukt for utøving av friluftsliv i kommunen.

- **Merka turstiar**
  - Grøddessetra - Middagsfjellet
  - Grøddessetra - Småskåra - Gulekoppen
  - Kirkhornsbakkane - K.dalen - Botnagavlen - Gulekoppen
  - Lødøen - Lønssetra - Setrehornet - Botnagavlen - Gulekoppen
  - Taraldset - Holskarsetra - Holskarvatnet - Gulekoppen
  - Taraldset - Tomasgardsetra - Dauremålhornet
  - Sandgrova - Dauremålhornet
  - Ytrehorn - Ytrehornsnakken - Gløvrefjellet - Kviven - Demmene - Storesetra
  - Lillestøl - Lillestølsetra - Kviven
  - Storesetra- Høgenibba –Kviven-Otterdalsskardet
  - Hyttevatnet i Hjortedalen - Nedste Tussevatnet -Sandfjellet – Hjortedalen
  - Blåvatnet - Honndalsrokken
  - Otterdal – Otterdalsetra – Otterdalskaret

Det er merka stiar til 20 trimpostar, og ”Fjelltrimmen”, ”Supertrimmen” og ”Trim for alle” (med trivelege turmål i låglandet) har ført mange ut i skog og mark, og til fjelltoppar, og desse tilboda har vorte populære blant svært mange, ikkje minst blant barnefamiliar. I den samanheng spelar ”Den Trondhjemske Postvei” - på strekninga Svor – Kjøsahalsen ei svært viktig rolle.
Den flotte turvegen aktiviserer honndøler o.a. dagleg – gjennom heile året.

Grendadalen/ Hjortedalen er det mest nytta utfartsområdet i kommunen både sommar og vinter. Lett tilkomst til dei vide setredalane, lagleg terreng, mange fine fjelltoppar, og ikkje minst lokalisering av Hornindal skisenter til dette området - legg grunnlaget for stor trafikk.
Etter opninga av Kvivsvegen hausten 2012 ser vi at langt fleire enn kommunen sine eigne innbyggjarar nyttar dette området, og sjølv om området førebels ikkje er registrert som regionalt viktig, kjem brukargruppa frå eit stort nedslagsfelt.

Inn til mange av dei mest attraktive fjelldalane går det bilvegar, og dette lettar tilkomsten for eldre folk og andre som har nedsett funksjonsevne. I vinterhalvåret tilbyr Hornindal Røde Kors Hjelpekorps transport fram til hytter og sel, for dei som har trong for det. Elles har oppkøyrde skiløypergod effekt - for å få folk ut i vinterhalvåret. Folk frå Hornindal nyttar også grenseområda mot Stryn kommune (Ullsheim) og Stranda kommune (Terdalen) som friluftsområde, særleg vinterstid.

For å ta vare på mangfaldet og kvalitetane i område som er viktige for friluftslivet i kommunen er det viktig:
- å unngå at dei mest brukte og best eigna friluftslivområda vert øydelagde eller oppstykka av ymse utbygging og tiltak.
- å leggje til rette for aktiv bruk av friluftsområda – utan at dette fører til nedsarving av områda.
- å unngå at turstiar og kulturlandskap gror att.

- **Dans**
  Hornindal danseverkstad for born og ungdom har vore med i fylkesprosjektet ”Dans utan grenser”, og etter eit kortare opphald er det planar om å starte opp igjen denne aktiviteten frå hausten 2014. Seniordansegruppa (+55) har kome inn i nye lokale i Honndalshallen, og der er det svingom i 2 timar kvar torsdag.

- **Leikeområde.**
  I bustadområda Nyland og Kyrkjhornsbakkane er det opparbeidd leikeareal/ balløkker i samarbeid mellom kommunen og velforeiningane i dei respektive områda. Etter initiativ av foreldre er det også opparbeidd og utstyrt mindre leikeplassar i ulike grender, m.a. i Haugen/Hjellbakkområdet og i Tytebærhaugen (nærmiljøanlegg).

  For alle born i skulepliktig alder er det viktig å ha eit allsidig aktivitetstilbod ved Hornindal skule. Det er etablert samarbeid mellom idrettslaget og skulen om bruk av Hornindal idrettspark - til uteområde, leik og idrett. I tillegg til er det bygt ballbinge i skuleområdet.

Hornindal barnehage har også eit stort og innhaldsrikt uteområde, og i framtida tek barnehagen sikte på å opne meir for born og foreldre utanom barnehagetida.

- **Diverse aktivitetstilbod, anlegg, turområde.**
  - Skogsvegane : I tillegg til fjelldalane vert også skogsvegane mykje nytta i friluftssamanheng.
  - Grodås sentrum har fleire verdfulle aktivitetstilbod for alle aldersgrupper, m.a. badeplass/ solplass, stupetårn, sandvolleyball og eit leikeområde aust i sentrum.
  - FYK-prosjektet – samarbeid mellom fylkeskommunen, kommunen og frivillige organisasjonar - legg opp til auka aktivitet blant uorganisert ungdom.
  - Turkart : Turkart for Hornindal vart ferdig i 2002
  - Hornindalsvassdraget : er varig verna mot utbygging, og vatnet og elvane er mykje nytta til rekreasjon, både i form av båtturar, bading og fisking. Hornindal grunneigarlag/grunneigarar legg tilhøva godt til rette for brukarar av vatna, elvane og utmarksområda i kommunen. Ved Hyttevatnet i Hjortedalen er elva demd opp, fisk vil bli utsett og det er opparbeidd tilkomst og fiskeplatting for rullestolbrukarar. Tilsvarande tilkomst og fiskeplass er opparbeidd ved skulen.

Hyttevatnet i Hjortedalen

  - Tilrettelegging av fiskestiar, fiskeplassar, gapahukar, badeplassar, m.m. fremjar bruken av utmarksressursane i kommunen, og det resulterer i eit meir aktivt friluftsliv for folk flest.

.

7.6 Interkommunale idrettsanlegg

Det blir stilt stadig større krav til idrettsanlegg, og store anlegg kan vere utfordrande både å byggje og drifte – enten det er idrettslaga eller kommunane som har ansvaret. Samarbeid om store idrettsanlegg over kommune- og fylkesgrenser må difor kome i meir ordna former, og konsekvensen av dette er at regionale anlegg vil bli viktigare i framtida. I Hornindal kommune er det p.t. ingen slike anlegg.

Motorcrossbana på Svarstad var tenkt som eit mogeleg regionalt anlegg, der også Hornindal kommune kunne vere aktuelle samarbeidspartnar, men så langt er slik avtale ikkje inngått.

7.7 Kulturbygg

Det er sett av midlar til kulturbygg av spelemiddeloverskotet. I Hornindal er det bygt fleirbrukshall, med tilbod både for idrett, kultur, undervisningar m.m.

8 INNSPEL TIL PLANARBEIDET.

8.1 Trong for anlegg og område

I perioden 2008 – 2013 vart fleire "store" anlegg realisert i kommunen, men framleis vil minst 2 – 3 anlegg frå føregåande handlingsplan bli tekne med over i ny planperiode. Det kom inn få innspel til den nye planperioden, men fotballgruppa sine ynskje om etablering av stadionhus m/ kiosk, lager og garderobar vil gjere området ved kunstgrasbana til eit komplett trenings- og konkurranseanlegg for fotball. Også Hornindal Skisenter AS sitt innspel om snøkanon kan nok vere med å forlenge skisesongen i anlegget.

Etter samråd med Stryn kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune blir Sindre skytebane registrert som kommunalt anlegg for Hornindal kommune. Dersom det skulle bli aktuelt med etablering av regional skytebane for indre Nordfjord kan også det vere av interesse for kommunen.

Kor stor trongen er for andre nye anlegg er uvisst, men det er viktig å finne balansen mellom det idrettslag og/ eller kommunen maktar økonomisk, og den aktiviteten dette resulterer i.
Tek driftssida så store ressursar at det går ut over aktivitetane har ein bomma. Difor er det svært viktig å vurdere drifts- og vedlikehaldskostnadene før eit anlegg vert bygt ut. Dette inneber også at handlingsplanen må gje eit realistisk bilete av drifts- og vedlikehaldskostnadene for prioriterte anlegg.

Status over eksisterande anlegg viser at det er ei rekkje ulike anlegg å vedlikehalde, og trongen for vedlikehald og rehabilitering må heile tida vurderast opp mot trongen for nye anlegg. I føregåande planperiode vart kunststoffdekket på Hornindal idrettspark rehabilitert, og for å kunne halde anlegget i best mogeleg stand er både bruken og vedlikehaldet avgjerande.

Med målsetjing om fysisk aktivitet for alle vil trongen for store kostnadskrevjande anlegg minske, mens tilrettelegging for auka fysisk aktivitet på alle plan vil auke. Dette vil kommunen ivareta gjennom eit bevisst fokus på slike spørsmål i alt frå overordna vegplanlegging – til detaljplanlegging av leikeområde.

Anlegg som kan brukast av utøvarar frå fleire kommunar vil spare ressursar samla sett for regionen, og i Hornindal er Hornindal idrettspark eit slikt anlegg.

8.2 Kriteria for utbygging.

- Handlingsplanen må byggje på ei realistisk vurdering av kva som er økonomisk mogeleg å få gjennomført, både med tanke på investering og ikkje minst drift og vedleikehald i komande planperiode.
- Det må finnast engasjement, og personar som har reell vilje til å ta på seg oppgåver for å kunne byggje og halde anlegg i gong på dugnadsbasis. I åra framover er slikt dugnadsarbeid avgjerande for å halde opp aktiviteten i dei store anlegga. T.d. gjeld fotball og ski.
- At ein prøver å leggje tilhøva til rette for dei fleste grupper i samfunnet, ikkje berre dei som er i sin mest aktive og friske alder.
- Tilgang til anlegg og område i rimeleg nærleik av der folk bur.
- Handlingsplanen må prioritere tiltak som stettar trongen og ynskjemåla frå innbyggjarane, og som kan la seg realisere.

8.3 Nye idrettsanlegg.

Resultatvurderinga frå den føregåande plan viser at mange store anlegg er realisert. Honndalshallen (fleirbrukshall), Kunstgrasbana, idrettsparken og anlegg knytt til Hornindal skisenter (m.a. varmestove) har alle dokumentert sin ”berettigelse” – med ulike tilbod og auka aktivitet. Av nye anlegg er turløypa frå ”Gamlesetra” til Horndøla bru prioritert i neste planperiode. Skule- og idrettsområdet er prioritert med nytt aktivitetsområde nord for Hornindal idrettspark. Det same er stadionhus/ lager m.m. ved kunstgrasbana og idrettsparken, snøkanon. Symjehall er førebels ikkje realisert, men ved renovering av bygningsmassen på skuleområdet bør det vurderast om slik hall er aktuell.

8.4 Nærmiljøanlegg.

Med planar for lokalisering av nye bustadfelt i kommunen kan det vere aktuelt å opparbeide nærmiljøanlegg i tilknyting til desse. Det har ikkje kome innspel om slike anlegg i grendene, men dette kan evt. takast inn ved den årlege rulleringa av planen. Eit mindre anlegg med lys for ski- /snøaktivitetar kan også vere aktuelt i tilknyting til bustadfeltet i Kirkhornsbakkane.

Aktivitetsplass på Grodås

8.5 Anlegg og område for friluftsliv.

Dei planlagde endringane – med større grad av tilrettelegging av badestranda v/ Grobygget bør gjennomførast i samsvar med planane frå Flataker Landskap. Like så bør strandpromenaden i sentrum vere aktuell å forlenge slik at heile området frå Storelva til Vikaelva kan knytast saman med gangsti. Også opparbeiding av friområdet langs strandsona på Ytrehorn vil vere eit viktig tilskot for friluftslivet langs vatnet. Det same vil planlagt småbåthamn på Ytrehorn.

Både i kommuneplanen og differensiert forvaltingsplan for Hornindalsvassdraget er det peika på viktige friluftsområde, som i liten grad treng opparbeiding eller tilrettelegging. Områda har kvalitet på grunn av si eigenart, og viktigaste tiltaket blir å hindre at området/ kvaliteten blir nedbygt eller øydelagt på anna måte.

Prosjektet kultur og næring arbeider m.a. med å ta Hornindalsvatnet meir aktivt i bruk. Eit av tiltaka er å restaurere dei gamle historiske bryggene langs vatnet. For Hornindal sin del av vatnet gjeld dette bryggene i Otterdal, Otterdalsnakken (Nakkebryggja) og i Kjøs.

Fiske i elvar og vatn i kommunen er svært attraktivt for mange, og langs Storelva har grunneigarlaget rydda stiar og bygt gapahukar på dei mest nytta fiskestrekningane. Innafor skule- og idrettsområdet er det bygt fiskeplass m/ gapahuk, spesielt tilrettelagt for rørslehemma. Prosjektet er realisert m.a. ved hjelp av statlege midlar (ikkje spelemidlar)

Grunneigarlaget har også vurdert å utvide tiltaka ved m.a. ved å merke gode fiskehølar og halde fram ved rydding av nye elvestrekningar.

Stiar og vegar i utmarka er nokre av dei mest nytta ”anlegga” for store grupper av innbyggarane, og det er viktig at desse er godt rydda og merka. Trimgruppa i idrettslaget og Næringslaget har stått for mykje av dette arbeidet, men det kan også vere ei aktuell oppgåve for elevar i ungdomsskulen, m. a. gjennom prosjektet om fysisk aktivitet og kosthald.

Kvilebenkar utplasserast langs stiar og vegar er populære, særleg blant eldre, og desse tiltaka bør utvidast til også å omfatte strekningar utanfor sentrum. Informasjonsskilt, toalett, søppelkasser og parkeringsplassar er eksempel på andre tiltak som vil kunne auke bruken av dei mest nytta utfartsområda.

9 AREALSIKRING

For at nye tiltak skal kunne realiserast må det vere sett av areal i kommuneplanen sin arealdel eller i ein reguleringsplan – til det aktuelle anlegget. Dei anlegg som evt. er tenkt bygt på areal som ikkje er avsett til idrettsformål kan difor ikkje realiserast før det er utarbeidd ny plan, eller evt. gjeve dispensasjon frå gjeldande plan. I Hornindal kommune sin arealdel er heile området frå og med Hornindal skule – til grensa mot Ove Bruheim sin eigedom regulert til skule- og idrettsføremål.

Foto: Bengt Flaten

Utbygging av idrettsanlegg innafor dette området skjer difor i samsvar med gjeldande plan.

Også areal til friluftsområde er sikra gjennom kommuneplanen sin arealdel eller i reguleringsplanar. I arealdelen er aktuelle område lagt ut som landbruk, natur og friluftsområde (LNF-område). Denne arealkategorien omfattar store deler av arealet i kommunen, og innafor desse områda kan det etablerast ulike tiltak som fremjar friluftslivet.

For å sikre ålmenta sine interesser kan det i svært sjeldne tilfelle vere aktuelt å løyse inn areal til friluftsformål, men i dei aller fleste tilfelle vil det vere tilstrekkeleg å sikre tilgjenge – og bruk av området gjennom avtale med grunneigaren/ grunneigarane.

10 DRIFT OG VEDLIKEHALD

Drift av anlegg for idrett og friluftsliv femner om idrettslege, miljømessige, økonomiske, tekniske og administrative tilhøve og oppgåver.

For å kunne løyse desse oppgåvene på best mogeleg måte er viktig at ein alt i planprosessen tenkjer drift, og finn praktiske og klimavenlege løysingar på alt frå val av infrastruktur – til sambruk, materialval, estetikk, reinhald m.m. Dette krev godt gjennomarbeidde planar, samt innsikt og fagkunnskap om slike spørsmål.
I tilknyting til søknad om spelemidlar har det siste åra vore fokusert meir på drift og vedlikehald, og på same måte som krav til kostnadsrekning, finansiering og kredittvurdering, vert det også stilt strenge krav til ein drifts- og vedlikehaldsplan for anlegget. Tiltakshavar/ byggherre har ansvaret for anleggsutbygginga, drifta og vedlikehaldet av anlegget, i tillegg til tryggleiken.

10.1 Kommunale anlegg og driftstilskot

Hornindal kommune eig og driftar Honndalshallen, mens idrettslaget o.a. brukarar kjøper treningstider i hallen. I tillegg eig kommunen kunstgrasbana, men der fotballgruppa har driftsansvaret. Hornindal idrettspark er eigd av Hornindal idrettslag, og det er aktuelt å inngå samarbeidsavtale med kommunen om drift- og vedlikehaldet. Kommunen har også ansvar for strandpromenaden i sentrum (Laurapromenaden).

Reglane for momskompensasjon, og større og meir "profesjonelle" anlegg kan resultere i ønskje om sterkare kommunal medverknad i samband med utbygging av idrettsanlegg i framtida.

10.2 Private anlegg

Fram til i dag er dei fleste idrettsanlegg i Hornindal eigde og drivne på dugnad av private lag, foreiningar eller institusjonar. Det fritek likevel ikkje Hornindal kommune frå å ha ei rolle i driftinga av slike anlegg, og kommunen kan gje både fagleg råd og hjelp i samband med planlegging og søknader, samt driftsstøtte gjennom kulturmidlane m.m.

Når det gjeld tilskot til drift av friluftslivområde vil kommunen prioritere lag og organisasjonar som tek på seg ansvar for å rydde, merke og informere om stiar og turvegar. Det er ikkje avsett særskilte midlar til dette i budsjettet, men det er høve til å søkje om tilskot av kulturmidlane og SMIL-midlar.

10.3 Estetikk og miljø

Før det blir sett i verk bygging av store og kostnadskrevjande anlegg bør tiltaket planleggjast nøye. Dette av omsyn til m.a. planløysing, kostnader og estetikk. Krav til universell utforming og energibruk m.m. legg sterke føringar på utforminga av anlegga, og fokus på miljø går igjen frå planfasen til byggjefasen, og over i drifts- og vedlikehaldsfasen.

Kommunen har eit ansvar for å vurdere estetikk og miljømessige krav i høve til anlegga sin funksjon og den fysiske og miljømessige heilskapen anlegget er ein del av. Lukkast kommunen med dette aukar den totale kvaliteten på anlegget.

10.3.1 Kulturminne

Foto: Margunn Haugen

I arbeidet med å leggje til rette for idretts- og friluftsaktivitetar må det alt i planfasen takast omsyn til evt. kulturminne. Det blir ikkje gjort nærare vurdering av kulturminne i denne planen, men ny *Tematisk kommunedelplan for kulturminne* er under utarbeiding, og det er naturleg å sjå planane i samanheng. Elles vil automatisk freda kulturminne utan synleg markering på markoverflata kunne finnast på innmarksareal – som er tenkt nytta til utbygging. I slike tilfelle har tiltakshavar undersøkingsplikt i samsvar med *Lov om kulturminne* § 9.

11. VEDLEGG

11.1 HANDLINGSPLAN – ORDINÆRE ANLEGG 2015 - 2018

11.2 HANDLINGSPLAN – NÆRMILJØANLEGG 2015 - 2018

11.3 HANDLINGSPLAN – FRILUFTSLIVTILTAK 2015 - 2018

11.4 LISTE – UPRIORITERTE ANLEGG

11.5 ANLEGGSREGISTER – HORNINDAL KOMMUNE